Десет година Друштва за неуронауке „Созерцање из Шумадије“ Крагујевац

The 10th anniversary of The Society for Neuroscience "Sozercanje from Sumadija" Kragujevac

Драгутин Арсић

ПОНС Медицински часопис, Ћуприја, Србија

PRIMLJEN 15.12.2018.

PRIHVAĆEN 23.12.2018.

АПСТРАКТ

Друштво за неуронауке „Созерцање из Шумадије“ из Крагујевца у 2018. години обележава десетогодишњицу постојања и рада. Корени идеје о оснивању удружења сежу с почетка 1990-их и нераскидиво су повезани са оснивањем и развојем Медицинског факултета у Крагујевцу, Катедри за неурологију и психијатрију и, касније Катедре за последипломске студије из неуронаука. Током година, тежиште рада наставника и сарадника факултета који су свој професионални и лични ангажман остваривали на пољу неуронаука било је усмерено ка развоју истраживања, примарно кроз израду магистарских радова, докторских дисертација и научних радова публикованих у домаћим и међународним реномираним часописима. Временом, сазрели су услови за ширење и изван наставног оквира јер су кадровски ресурси оснажени а идеје стремиле ка новим пољима као што су етика, уметност и уопште, човекова духовност, засноване на нашој богатој традицији а и савременим светским научним знањима. Ентузијастички, њих четрнаест, се окупљају и 17. септембра 2008. оснивају удружење. Даљи рад је обухватио интензивну публицистичку делатност и организацију научних симпозијума и програма континуиране медицинске едукације као и ширење чланства. Мноштво полазника тих скупова, бројне додељене повеље и захвалнице као и значајан друштвени ангажман у делу сарадње са домаћим медицинским часописима, удружењима лекара и здравственим установама региона, а и шире, говоре да је идеја била здрава а велики труд руководства и чланства, у условима скромних ресурса, ипак плононосан и на понос. Протекли период је оставио за сада озбиљан траг и ових првих 10 година рада је „стрела упућена у будућност“.

Кључне речи: неуронауке; удружења, медицинска; удружења, научна; едукација, медицинска, континуирана; Србија.

Dragutin Arsic

PONS Medical Journal, Cuprija, Serbia

RECEIVED 15.12.2018.

ACCEPTED 23.12.2018.

ABSTRACT

The Society for Neuroscience "Sozercanje from Sumadija" from Kragujevac celebrates the 10th anniversary of existence and activity in 2018. The roots of the idea of establishing the association dates back from the early 1990s and are inevitably linked with the foundation and development of the Medical Faculty in Kragujevac, the Departments of Neurology and Psychiatry, and later the Chair of Postgraduate Studies in Neuroscience. Over the years, the focus of the work of professors and assistants who had their professional and personal engagement in the field of neuroscience was directed towards the development of research, primarily through the preparation of the master theses, the doctoral dissertations and the scientific papers, published in national and international respectable journals. Over the time, the circumstances for expanding beyond the curriculum have developed, as human resources have been strengthened and ideas have spread to new fields such as ethics, art and, human mind in general, all based on our wealthy tradition and modern as well as international scientific knowledge. The enthusiasts, fourteen of them, gathered and on September 17th 2008 established the association. Further work included intensive publicist activity and the organization of scientific symposiums and programs of continuous medical education as well as expanding membership. Many of the participants in these meetings, numerous awards and accolades, and significant engagement in the community, cooperating with national medical journals, physician associations and health institutions, in the region and beyond, confirm that the idea was sound and that the great effort of management and membership, under conditions of limited resources, was, despite all, fruitful and a source of pride. So far, the previous period has left an important trace, and these first 10 years of work represent "a pointed arrow into the future".

Key words: neurosciences; societies, medical; societies, scientific; education, medical, continuing; Serbia.

KORESPONDENCIJA / CORRESPONDENCE

Проф. др Драгутин Арсић, ПОНС Медицински часопис, 35230 Ћуприја, Булевар војске 66, Тел. 035 401 140, Факс 035 401 130, Е-mail: redakcija@ponsjournal.info
Dragutin Arsic, PONS Medical Journal, 35230 Cuprija, Bulevar vojske bb, Serbia, Phone +381 35 401 140, Fax +381 35 401 130, E-mail: redakcija@ponsjournal.info

Једном приликом док је био у Принстону, који је у то време имао две стотине хиљада становника, Ајнштајн је рекао да су то градови попут њега, најбољи за живот. Данас наш Крагујевац, испуњен историјом, испуњава тај услов, и та традиција је уграђена у његову садашњост.¹ Ницала су бројна, драгоценна здања и институције, а међу њима као врло млад и Медицински факултет од 1977. године.² Тако је у једном старом граду никао тада најмлађи медицински факултет у Србији. Он је отворио прозор у свет и комуникацију са бројним интернационалним институцијама и, што је још важније, драгоценим истраживачима. Много квалитетних кадрова, данас расутих по свету, је потекло са факултета, а све је то резултирало вишим нивоом знања.

Далеког лета 1991. године, под липом испред Хотела „Зеленгора“ у Крагујевцу, најмлађи академик у то време, проф. др Богомир Мршуља, биохемичар, у дружењу са проф. др Михаилом Пантовићем, неуропсихијатром и проф. др Драганом Раванићем, психијатром, донели су иницијативу да се на најбољи начин прате светска збивања. Другим речима, било је то оснивање неуронаука. Идеја водиља је била да се пропрате светски трендови у психијатрији и неурологији али и у бројним областима које се битно ослањају на изучавање централног нервног система: анатомији, физиологији, биохемији, фармакологији, молекуларној биологији, генетици, неуроимунинг техници, психологији и другим сродним дисциплинама.^{3,4} Декада мозга је већ била наступила а тиме и усхићење домаћих неуроистраживача уз наду како за новим знањима тако и бољом организацијом.⁵ Тиме се нова катедра улила у глобалну проблематику, тако да је уз много труда сачињен план и програм наставе. Он је био ослоњен, после интензивног прикупљања података и консултација са бројним професорима, на информације које су недвосмислено показивале да су менталне, бихејвиоралне и неролошке болести у сталном и динамичном порасту, који је на почетку на глобалном нивоу износио око 12%. Није било једноставно приближити знатижељним и вредним последипломцима екстремну проблематику коју доноси мозак, па су због тога ангажовани, уз крагујевачке истакнуте професоре, најафирмисанији ауторитети у земљи. То се све срећно поклопило са декадом мозга; неуронауке су изашле из свог детињства, многи научници у свету који су се бавили истраживањима у оквиру неуронаука су добили Нобелове награде, интересовање и знање је порасло, а последипломске студије напредовале су експоненцијално.

Пролазиле су године, значајан број кандидата је одбрао магистратуре и докторске дисертације. У

њима су разматрани биолошки, психолошки и социјални фактори, видици су се померали а онда се отворило питање шта даље. За овакав успех била је особито важна континуирана и одговорна организација. У овом дуготрајном раду, долази као врстан организатор, мотивисан за успех катедре, тадашњи асистент, проф. Драган Миловановић, клинички фармаколог. Све то, уз интензивирани контакте, указало је на потребу да после последипломских студија треба наставити даљи рад у неуронаукама. Тако се родила идеја о Друштву за неуронауке „Созерцање из Шумадије“, које је основано 17. септембра 2008. године, у амфитеатру Медицинског факултета у Крагујевцу, а потом, 18. новембра 2018. и уписано у Регистар удружења друштвених организација и политичких организација, на регистарском листу број 4925 и под редним бројем 14206, као удружење грађана (Слика 1).

Слика 1. Учесници оснивачке скупштине Друштва за неуронауке „Созерцање из Шумадије“, Крагујевац, 2008. године, чији су прапочеци у последипломској настави неуронаука Медицинског факултета у Крагујевцу.

Подсећања ради, потписници оснивања су били, сада: проф. др Михаило Пантовић, проф. др Драган Раванић, проф. др Драган Миловановић, проф. др Славица Ђукић Дејановић, мр сци. мед. др Гордана Нешовић Бојанић, проф. др Слободанка Метиљевић, проф. др Исидор Јевтовић, проф. др Весна Пантовић, доц. др Радиша Војиновић, проф. др Владимир Јаковљевић, доц. др Радивоје Николић, проф. др Милан Мијаиловић, проф. др Мирјана Јанићијевић Петровић и проф. др Владимир Јуришић. Друштво је своје седиште добило у просторијама Клиничког центра „Крагујевац“ у Крагујевцу, у згради Музеја здравствене културе.

Ово друштво је отворило широке могућности за комуникацију и рад.⁶ Назив Созерцање није случајно изабрано. То је старословенска реч и значи дубоко размишљање, контемплацију и мисаоност. Низали су се конгреси и научни скупови које је друштво организовало не само у Крагујевцу већ и у Београду, Новом Саду, Краљеву, Параћину, Врању, Деспотовцу... (Слика 2).

Слика 2. Проф. др Драган Раванић, проф. др Михаило Пантовић, проф. др Драган Миловановић, иницијатори и организатори, Конак Манастира Студеница, 2018. године.

Множили су се научни радови, у домаћим и иностраним часописима, бројни гостујући професори, интензивне комуникације, стремљење квалитету.^{7,8} Један од поноса активности је и научна монографија, „Неуронауке - у сусрет новом миленијуму“, чија је свечана промоција уприличена у Манастиру Каленићу, поставши једним од темеља обавезне литературе на катедри.⁹

Амбиције и број људи су расли, што се огледа у сарадњи и више издања научног ПОНС Медицинског часописа у Ћуприји на чему се и тада као и данас истрајава.^{10,11} Домаћа и светска искуства говоре о чврстој повезаности сталешких удружења лекара и научних часописа и њиховом међусобном прожимању у циљу достизања врхунских домета у квалитету рада, што је и овде била инспирација и надахнуће.^{12,13} Сарадња с другим удружењима, у првом реду Српским лекарским друштвом Окружном подружницом Крагујевац, је била и остала једна од окосница активности.¹⁴ Сва ова интересовања и знања, наметнула су потребу за значајним стручним састанцима, са разлогом, у Манастиру „Студеница“, Епархије Жичке Српске православне цркве.¹⁵ Тамо је, „на светој стопи српске земље“, формирана прва српска болница 1206-17. и та, „православна авлија“, инспирисала је чланове Друштва да интересовања прошире на етику, уметност, фитотерапију....¹⁶⁻¹⁸ Пуна подршка у разумевању добијена је од игумана, господина Арихмандрита др сци. Тихона (Ракићевића). У том најлепшем амбијенту, вођене су дуге, инспиративне дискусије и даља усмеравања за рад (Слика 2).¹⁹

Слика 3. Учесници скупа континуиране медицинске едукације, националног симпозијума, „Неуронауке - нова знања, нови изазови“, са покровитељем господином Архимандритом др сци. Тихоном (Ракићевићем), у Манастиру Студеница, 2018. године.

Последњи час из етике, студентима је годинама одржан у манастирском простору а бројне генерације студената сматрају га једним од значајнијих догађаја током свог школовања.¹⁶

Организовано је више скупова са великим бројем учесника. Том приликом, истакнутим личностима су додељене повеље и захвалнице, назване именима наших великана, др Владимира Вујића, ђака гимназије крагујевачке, најпознатијем српском и југословенском неуропсихијатру и др Младена Јанковића, првог управника српске болничке психијатрије, а једно време крагујевачког лекара.^{20,21} Све ово и још много тога што је урађено, чињено је у духу саборности и одговорности, интуитивно, искуством и знањем али и по угледу на друге.²²

Протекли период је оставио за сада озбиљан траг и, ових првих 10 година рада је „стрела упућена у будућност“.²³

ЗАХВАЛНОСТ

Аутор се захваљује проф. др Михаилу Пантовићу, председнику друштва, проф. др Драгану Раванићу, потпредседнику друштва и проф. др Драгану Миловановићу, секретару друштва, на обезбеђивању неопходних информација, персоналне документације и архивске грађе друштва неопходних за припрему рукописа.

ЛИТЕРАТУРА

1. Matović Z, Spasić M. Prvi fizikusi i bolnice u Kragujevcu - prestonici obnovljene Srbije. *Medi Čas (Krag)* 2013; 47: 216-24.
2. Istorijat fakulteta. Kragujevac: Fakultet medicinskih nauka, 2018. (https://medf.kg.ac.rs/informacije/o_fakultetu/istorijat.php)
3. Barnes DM. Neurosciences advance in basic and clinical realms. *Science* 1986; 234: 1324-6.
4. Harrison PJ. Neuroscience. *Br J Psychiatry* 1991; 159: 891-3.
5. Kostović I, Judas M. Neuroscience in Yugoslavia. *Trends Neurosci* 1991; 14: 171-5.
6. Društvo za neuronauke „Sozercanje iz Šumadije“. Internet sajt. Kragujevac, 2018. (<https://sites.google.com/site/neuronaukesumadije/>)
7. Braha J. Science communication at scientific societies. *Semin Cell Dev Biol* 2017; 70: 85-89.
8. García-Alegría J, Vázquez-Fernández Del Pozo S, Salcedo-Fernández F, et al. Commitment to Quality of the Spanish scientific societies. *Rev Clin Esp* 2017; 217: 212-21.
9. Pantović MM, Ravanić DB, Milovanović DR, ur. Neuronauke – u susret novom milenijumu. Kragujevac: Medicinski fakultet, 2006.
10. Arsić D, Jevtović I, Stojanović M, Pantović M. Deset godina medicinskog časopisa PONS, Čuprija. *PONS Med Č* 2013; 10: 41-4.
11. Arsić D, Alexopoulos C, Jevtović I, i sar. Petnaesta godina PONS Medicinskog časopisa - novi vlasnik i izdavač, novo poglavlje. *PONS Med Č* 2018; 15: 3-5.
12. Maksimović J. Istorijski pregled staleškog udruživanja lekara i medicinske publicistike u Vojvodini. *Med Pregl* 2007; 60: 669-73.
13. Falagas ME, Kyriakidou M, Spais G, Argiti E, Vardakas KZ. Temporal trends (1999-2015) in the impact factor of biomedical journals published by US and EU scientific societies. *Rambam Maimonides Med J* 2018; 9. (doi: 10.5041/RMMJ.10332).
14. Martín N, Andradás C. Interaction and cooperative effort among scientific societies. Twelve years of COSCE. *Int Microbiol* 2015; 18: 245-51.
15. Pantović M, Ravanić D, Milovanović D. Pet godina Društva za neuronauke „Sozercanje iz Šumadije“, Kragujevac. *PONS Med Č* 2013; 10: 129.
16. Pantović M, Pantović M, Pantović M, Ilić M. Etika neuronauka i neuronauke etike - u susret budućnosti. *Med Čas (Krag)* 2015; 49: 46-8.
17. Ilić-Tasić S, Pantović M, Jović N, Ravanić D, Obradović D. Lečenje epilepsije u srpskim srednjovekovnim manastirskim bolnicama. *Srp Arh Celok Lek* 2009; 137: 702-5.
18. Vlajić E. Doktori u očima umetnika. *Timočki medicinski glasnik* 2015; 40: 97-105.
19. Simpozijum „Medicina i umetnost“. Konak Manastira Studenica, 05-06. Oktobar 2012. godine. Zdravstveni centar „Studenica“, Kraljevo, Društvo za neuronauke „Sozercanje iz Šumadije“, Kragujevac. *PONS Med Č* 2012; 9(Suppl 1): S1-S55.
20. Pantović M, Milovanović S, Milovanović D, Pantović V, Matović M, Ravanić B, Pantović M, Ravanić D. Utemeljivači srpske medicine - dr Vladimir Vujić. *Ser J Exp Clin Res* 2009; 10: 5-8.
21. Ravanić DB, Pantović MM, Milovanović SD. Dr Mladen Janković - ličnost i delo (1831-1885). *Srp Arh Celok Lek* 2007; 135: 495-9.
22. Soriano Álvarez C. The Scientific Societies and their social responsibility in health. *Rev Gastroenterol Peru* 2015; 35: 293. (in Spanish).
23. Pantović M, Dragan Ravanić D, Milovanović DR, Pantović V, Maja Pantović M. Serbian medieval medicine - heritage but also an arrow pointed into the future. *PONS Med J* 2009; 6(20): 24-33.